

LAKIALOITE 11/2009 vp

Laki valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin

Eduskunnalle

Tämä on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle (HE 4/2009 vp) laiksi valtion pääomasijoituksesta talletuspankkeihin.

Hallitus esittää pääomasijoituksen muodoksi suomalaisen talletuspankin liikkeelle laskeman pääomalainan merkitsemistä. Ehdotamme, että pääomalainan asemasta valtio merkitsisi talletuspankin osakkeita.

Valtion toimenpiteitä markkinoiden vakauttamiseksi tarvitaan finanssikriisissä, jotta pankkien asunto- ja yritysvelalliset eivät yksin joutuisi luottolaman uhreiksi.

Pankkituen kokonaismäärään tulevana vuosi-
na vaikuttaa myös se, millä tavalla tuki on ohjattu pankeille. Useissa Euroopan maissa pankkituki on toteutettu merkitsemällä valtion nimiin pankin etuoikeutettuja osakkeita suunnatun osakeannin tapaan.

Mielestämme valtion suora omistus pankeissa minimoi valtion pankkituen kautta veronmaksajille mahdollisesti koituvia kokonaistappioita ja samalla valtion suora omistus osakepääomaan on pankkien asiakkaiden pelastamiseksi vähintään yhtä hyvä pankkituen muoto kuin hallituksen esittämä pääomalaina. Pääomatuen tarvetta ei arvioitaisi yksittäisen pankin näkökulmasta, vaan valtion tehtävänä olisi arvioida koko rahoitusmarkkinoiden tilaa. Tästä syystä aloitteeseen on kirjattu valtiolle myös oikeus määrätä pankki toteuttamaan valtiolle suunnattu osakeanti, ellei pankki hanki pääomasijoitusta muualta.

Osakeomistus ulkomaisten pankkien suomalaisissa tytäryankeissa ei toisi osuutta koko konsernista, mutta antaisi valtiolle osakkuusaseman kautta oikeuden tytäryhtiön myöhempään arvonnousuun.

Ehdottamamme malli mahdollistaisi valtion osallistumisen osakkeiden arvonnousuun, jos valtio myöhemmin päättäisi luopua niistä maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän ja talouden ahdingon hellittäessä. Muiden kuin osakemuotoisten pankkien tapauksessa pankin liiketoiminta siirrettäisiin ensin osakeyhtiömuotoiselle perustettavalle pankille, jonka osakkeita merkitsisivät valtio sekä tarkoituksenmukaisessa laajuudessa muu omistaja.

Valtionomistus antaisi valtiolle mahdollisuuden käyttää omistajaohjausta tarkoituksenmukaisella tavalla ja laajuudessa yhteiskuntamme hyväksi.

Viime kuukausien kokemus on opettanut, että pahimmillaan valvoton ja suitsimaton sekä äärimmäiseen riskinottoon kannustava rahoitusjärjestelmä ei ole vakaalla pohjalla vaan johtaa kansantalouden vakaviin häiriöihin, jopa syvään lamaan ja siirtää kustannukset veronmaksajien kannettaviksi. Vaikka onkin selvää, että tarvitaan kansainvälistä sääntelyä ja valvontaa, ehdotamme kuitenkin tähän lakiin erityistä säännöstä kannustinjärjestelmien järkevöittämiseksi.

Lakiehdotuksemme koskisi sekä toiminnaltaan terveitä ja vakavaraisia talletuspankkeja että niitä, jotka kokonaisuudessaan tulisivat valtiolle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

valtion pääomasijoituksista talletuspankkeihin

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (121/2007) tarkoitettujen osakeyhtiömuotoisten talletuspankkien ensisijaisten omien varojen vahvistamiseksi tehtävistä valtion pääomasijoituksista.

Se, mitä edellä on sanottu osakeyhtiömuotoisista talletuspankeista, koskee myös sellaista uutta talletuspankkia, jolle mainitussa laissa tarkoitettujen omistusyhteisöjen taikka osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1504/2001) tarkoitettujen osuuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisön liiketoiminta on siirretty.

2 §

Valtion pääomasijoitus

Valtio voi tämän lain mukaan merkitä osakkeita talletuspankista tai määrätä, ellei talletuspankki hanki pääomasijoitusta muulla tavoin, suunnatun osakeannin valtiolle talletuspankissa, jolle on myönnetty toimilupa Suomessa, tai uudesta talletuspankista, jolle tällaisen pankin liiketoiminta on siirretty, siinä tarkoituksessa, että talletuspankin omien varojen voidaan tämän jälkeen katsoa olevan riittävät ja että ne ovat vähintään luottolaitostoiminnasta annetun lain 55 §:n 1 momentin mukaisesti laskettujen riskien kattamiseksi vaadittavien omien varojen vähimmäismäärän suuruiset sekä, jos liikkeenlaskijaan sovelletaan mainitun lain 76 §:ssä tarkoitettua konsolidoitua vakavaraisuusvaati-

musta, sen konsolidoidut omat varat ovat vähintään mainitun lain 76 §:ssä säädetyn konsolidoitujen omien varojen vähimmäismäärän suuruiset.

3 §

Sijoitusten määrä ja ehdot

Valtiolla on oikeus merkitä osakkeita enintään neljän miljardin euron määrään asti taikka valtion talousarviossa myönnettyjen määrärahojen tai valtuuksien puitteissa.

Merkitsemisehtojen on täytettävä tämän lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetty vaatimukset.

4 §

Äänivalta ja osinko

Valtion merkitsemien osakkeiden äänivalta ei saa olla huonompi kuin äänivaltaisimman osakelajin äänivalta eikä oikeus osinkoon huonompi kuin vastaavan osakkeen oikeus osinkoon.

5 §

Tarkemmat säännökset ja valtioneuvoston päätökset

Valtioneuvoston asetuksella säädetään osakkeiden merkinnälle asetettavista ehdoista sekä niiden merkitsemiseen ja hoitamiseen liittyvistä toimista.

Valtioneuvoston yleisistunto päättää tässä laissa tarkoitettua osakemerkinnästä. Päätös voidaan myös tehdä ehdollisena. Valtioneuvos-

ton yleisistunto voi määrätä valtiovarainministeriön tai Valtiokonttorin suorittamaan osakkeiden merkitsemiseen ja hoitamiseen liittyvät tehtävät.

Valtiovarainministeriö käyttää tämän lain nojalla hankittujen osakkeiden antamaa omistajavaltaa ja nimeää jäsenet laissa tarkoitetun talletuspankin hallitukseen.

Valtiovarainministeriön tulee huolehtia siitä, että tämän lain tarkoittamassa pankissa sovellettavat kannustinjärjestelmät suosivat pitkähkön ajan kannattavuutta ja poikkeuksellisen suurten riskien välttämistä.

Valtioneuvoston asetuksessa säädetyistä asioista voidaan antaa tarkempia määräyksiä ja ohjeita myös valtiovarainministeriön päätöksellä.

6 §

Osakkeista luopuminen

Valtion tämän lain nojalla merkitsemistä osakkeista voidaan luopua vain eduskunnan erikseen antamalla suostumuksella.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tämän lain nojalla voidaan merkitä osakkeita enintään 31 päivään joulukuuta 2010 asti.

Helsingissä 20 päivänä helmikuuta 2009

Esko-Juhani Tennilä /vas
Minna Sirnö /vas
Paavo Arhinmäki /vas
Erkki Virtanen /vas
Merja Kyllönen /vas
Jaakko Laakso /vas
Unto Valpas /vas
Jyrki Yrttiaho /vas

Kari Uotila /vas
Veijo Puhjo /vas
Matti Kauppila /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kangas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Martti Korhonen /vas
Annika Lapintie /vas